

595.706492

EG1

Ent.

ENTOMOLOGISCHE BERICHTEN

MAANDBLAD UITGEGEVEN DOOR

DE NEDERLANDSE ENTOMOLOGISCHE VERENIGING

Deel 32

1 mei 1972

No 5

Adres van de Redactie:

B. J. LEMPKE, Oude IJselstraat 12 III, Amsterdam 1010 — Nederland

INHOUD: G. J. Flint: Lichtvangsten van Lepidoptera in 1969 op een landgoed aan de rand van Deventer p. 85). — Gerfried Deschka: Lithocolletis (= Phyllonorycter) libanotica spec. nov. (Lep., Lithocolletidae) (p. 88). — H. G. M. Teunissen: Naamlijst van Nederlandse Sluipwespen (Fam. Ichneumonidae II) Subfam. Ichneumoninae (p. 91). — Literatuur (p. 87, 104: B. J. Lempke).

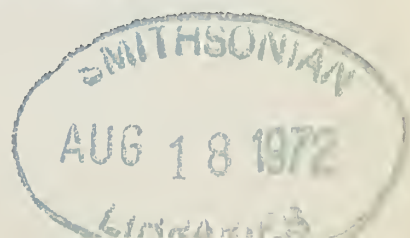
Lichtvangsten van Lepidoptera in 1969 op een landgoed aan de rand van Deventer

door

G. J. FLINT

In het raam van een inventarisatie door leden van de Kon. Ned. Natuurhistorische Vereniging voor de Plantsoenendienst van de gemeente Deventer, werd op het landgoed „De Wijtenhorst” een Robinsonval opgesteld. Dit landgoed, ook bekend onder de namen „Douwelerkolk” en „De Kolk”, ligt aan de zuidoostkant van Deventer. Het landgoed bestaat uit een langgerekte, banaanvormige kolk, die circa 1200 m lang en 100 m breed is. De oeverlanden bestaan voor het grootste deel uit weiland, verder een bosstrook en rietkragen. Aan de concave kant ligt het eigenlijke landgoed met hoogopgaand geboomte (eik, beuk, iep, populier), veel struiken, rietland, een weide in het centrum en restanten van een boomgaard. Enige jaren geleden is het landhuis gesloopt. Het terrein is inmiddels opengesteld als wandelpark. Door het zeer koude voorjaarsweer kwam de lichtvangst pas op 26.IV. op gang. Ondanks de ligging in een open (verstedelijkt) gebied, dicht onder de rook van Deventer, overtroffen de vangsten de gestelde verwachtingen. In totaal werden 270 soorten grootvlinders geregistreerd, te weten van de families Sphingidae t/m Hepialidae 55 soorten, 125 soorten uilen en 90 soorten spanners. Daarnaast nog de nodige soorten micro's. Na het zeer matige voorseizoen volgde een welhaast tropische periode van 13.VII tot 18.VIII, dan een regenperiode tot eind VIII, gevolgd door een mooie nazomer. Hoewel er een optimale zomermaand was, vlogen vrijwel alle vlindersoorten in bescheiden aantallen.

In totaal werden 14.329 exemplaren geteld, te verdelen in 11.745 macro's en 2584 micro's. De waarnemingen op het landgoed verliepen niet altijd ongestoord. Zo vlogen opvliegende eenden in de schemering de val omver. Verder werd de vanginstallatie door omwonenden „bewerkt” met behulp van een windbuks. De kogeltjes werden in de vangbus aangetroffen. De lieve jeugd zorgde in de vakantie dat de vlinderval drie dagen spoorloos was!

Hieronder volgt een aantal rubrieken met vlindersoorten, die een toelichting verdienen.

1. *Schaarse soorten:*

Deilephila porcellus L., 1 exemplaar, dat vrijwel zeker van de naburige spoorbaan afkomstig is, de groeiplaats van de voedselplanten zoals walstro, basterdwederik en kattestaart.

Atolmis rubricollis L., 1 exemplaar.

Euproctis chrysorrhoea L., 1 ♀. Na jarenlange bestrijding in ons land is de Basterdsatijnvlinder in deze omgeving een zeldzame verschijning geworden.

Malacosoma castrensis L., 1 ♂.

Orthosia gracilis Den. & Schiff., 13 exemplaren, een verrassend aantal voor deze vangplaats.

Lygephila pastinum Treitschke, 1 exemplaar.

Simyra albovenosa Goeze, 1 exemplaar. In tegenstelling tot vele andere delen in ons land is deze vlinder in Zuid-Salland zeer schaars.

Archanara dissoluta Treitschke, 13 exemplaren.

Archanara algae Esper, 21 exemplaren.

Beide laatstgenoemde soorten zijn lokale bewoners van vochtige gronden. De rupsen leven in de stengels van resp. riet en lisdodde.

Noctua fimbriata Schreber, 4 exemplaren.

Cosmia affinis L., 22 exemplaren. De vlinder is gebonden aan de iep, die in een aantal fraaie exemplaren op het landgoed aanwezig is. Door de beruchte iepziekte is de soort tamelijk lokaal.

Cirrhia gilvago Den. & Schiff., 2 exemplaren. Zie opm. bij *C. affinis*.

Apeira syringaria L., 1 ♂, de voedselplanten zijn kamperfoelie, sering en liguster.

Aleucis distinctata Herrich-Schäffer, 1 exemplaar. Een schaarse soort. Er zijn in de Nederlandse literatuur reeds eerder exemplaren gemeld van Deventer en Schalkhaar.

2. *Trekvlinders.* Vermeldenswaard zijn de volgende twee soorten:

Macdunnoughia confusa Stephens, 3 exemplaren.

Orthonama obstipata Fabricius, 1 exemplaar.

3. *Zwerfers.* Er verschenen exemplaren van een viertal soorten, die gebonden zijn aan de grove den (*Pinus sylvestris*), een boomsoort die op het landgoed niet voorkomt. Het zijn *Hyloicus pinastri* L. (1 ex.), *Bupalus piniarius* L. (1 ♂), *Thera firmata* Hübner (1 ex.) en *Thera obeliscata* Hübner (2 exx.). Van een tweetal andere soorten, die gebonden zijn aan bosbes verschenen ook een aantal dieren t.w. *Conistra vaccinii* L. (5 exx.) en *Cepphis advenaria* Hübner (2 exx.). Bosbes is op het landgoed niet aanwezig. Volgens recente gegevens leven de rupsen van *C. advenaria* ook op wilg. Deze vangsten illustreren de zwerfdrift van diverse soorten. De bossen rond het naburige Colmschate (3 km) zullen vermoedelijk wel de bron van herkomst zijn.

4. *Partiële tweede generatie.* Van de spanner *Peribatodes rhomboidaria* Den. & Schiff. (= *gemmaria*) werd een klein ♂ gevangen op 16.IX, dat tot een partiële tweede generatie behoort.

5. *Dagvlinders in de val.* Dat dagvlinders ook 's nachts actief kun-

nen zijn, blijkt uit de vangst van een exemplaar (♂) van de Argusvlinder, *Lasiommata megera* L., op 29.VII.

6. Een afwijkende vorm. *Ennomos autumnaria* Werneburg. Van deze grote okergele herfstspanner werd een ♂ gevangen met een nieuwe afwijking, die inmiddels is beschreven als f. *costimaculata* Lempke, Wijtenhorst (Deventer), ♂, 6.IX (holotype, FLINT). De vlinder heeft aan de bovenzijde van de voorvleugels een grote zwarte vlek aan de voorrand, dichtbij de vleugelpunt. Zie hiervoor: B. J. LEMPKE, *Catalogus der Nederlands Macrolepidoptera*, Supplement 16: 1175, plaat 3, fig. 1 (1970).

Summary

Results of a trap placed on a country-seat near the town of Deventer, in the province of Overijssel in the framework of an inventory for the municipal park-service. 1. Some rare species for these grounds. 2. Migrants. 3. Some vagrants. 4. A species with a partial second generation. 5. A specimen of *Lasiommata megera* taken at light. 6. A new form of *Ennomos autumnaria* Werneburg. Deventer, Swaefkenstraat 39.

Vijftiende Noords Entomologisch Congres. Dit congres werd gehouden te Helsinki van 27—29 juli 1970, waarbij de Finse entomologische vereniging als gastvrouw optrad. Vol. 28 van de *Acta ent. Fennica* (1971) is er geheel aan gewijd. Er werden 21 voordrachten gehouden. Van sommige wordt alleen een korte samenvatting gegeven, van andere de volledige tekst, maar op een enkele uitzondering na alle in de Engelse taal.

Ruimtegebrek noodzaakt helaas alleen de aandacht te vestigen op enkele van de uitvoerigste artikelen. Er is een studie over Finse Drosophilidae, over de fenologie en lichtvangsten van *Laspeyresia pomonella* L., over teken op trekvogels, over de fenologie en ecologie van steekmuggen (zeer uitvoerig), over verplaatsing van de wants *Lygaeus equestris* voor en na de overwintering, over de invloed van de daglengte op de vleugellengte van *Gerris*, over een migratie van *Lymantria dispar* L.

Het voortreffelijk uitgevoerde nummer telt 125 pagina's en verschillende artikelen zijn geïllustreerd met tekeningen en foto's. — LPK.

Atlas Provisaires Hors-Séries. Editeés par Jean LECLERCQ et Charles GASPAS. Cartes 1 à 100. Lepidoptera Rhopalocera et Grypocera de la Sarre par Werner SCHMIDT-KOEHL (Saarbrücken). 1971.

Weer een nieuwe serie van de „Kartering van de Ongewervelde Dieren van Europa”, zoals de officiële Nederlandse titel luidt. Dit maal zijn het 100 kaarten waarop nauwkeurig alle bekende vindplaatsen van dagvlinders in het Saargebied zijn aangegeven, nu niet verdeeld in vakken van 100 km², maar volgens de gewone stipmethode, waardoor het overzicht veel duidelijker en ook waarheidsgetrouwer is dan bij de verdeling in grote vakken. Dit is ongetwijfeld een voordeel voor kaarten, die een betrekkelijk klein gebied beslaan.

Overigens blijkt ook de kennis van de dagvlinderfauna van het Saargebied nog voor aanvulling vatbaar. Men hoeft slechts de kaarten van de algemene soorten op te slaan om dat met één oogopslag te zien. Wie wil meewerken aan het in kaart brengen van vindplaatsen, hoeft de eerste jaren niet te klagen over gebrek aan werk!

Ook bij deze verspreidingskaarten zijn natuurlijk weer enkele opvallende dingen, bijv. dat in dit gebied maar één vindplaats bekend is van *Pontia daplidice*! Prijs Bfr. 128. Bestellen bij: Zoologie Générale et Faunistique, Faculté des Sciences Agronomiques, B-5800 Gembloux, Belgique. — LPK.